

Bratislava, 30. apríl 2020

Tlačová správa

Bez väčšej internacionalizácie sa kvalita našich vysokých škôl výrazne nezlepší

Internacionalizácia VŠ vzdelávania a vedy sa spája s dôležitými prínosmi, a preto je nevyhnutnou súčasťou úspešných vysokoškolských systémov. Je prínosná tak pre študentov, akademikov, ako aj vedcov.

„Študenti napríklad získavajú na mobilitách zručnosti, ktoré u nich vysoko hodnotia zamestnávateľia, napr. jazykové, prezentačné, argumentačné a medzikultúrne, ako aj schopnosť flexibilne sa prispôbiť zmenám. Tieto zručnosti si môžu študenti rozvíjať aj na Slovensku, pokiaľ sa však vzdelávajú spoločne so zahraničnými študentmi a trávia s nimi aj voľný čas,“ hovorí Renáta Hall, analytička iniciatívy *To dá rozum*. Aj z pohľadu akademikov mobilita a medzinárodná vedecká spolupráca pomáha budovať vzťahy a partnerstvá s kolegami v zahraničí, rozširovať si vedecké poznatky, ako aj osvojovať si inovatívne metódy učenia, či zdieľať vedeckú infraštruktúru a technologický transfer. Vedecká spolupráca naprieč hranicami vedie aj k zvýšeniu kvality vedeckých výstupov, o čom svedčí aj fakt, že výstupy z európskych projektov v rámci schém Horizont 2020 sa pretavili do tisícov publikácií v peer-review časopisoch, prototypov či patentov.

Internacionalizácia na VŠ na Slovensku zaostáva za svetom

„Slovenské vysoké školy sú málo internacionalizované,“ upozorňuje R. Hall. Do zahraničia odchádza na mobilitu len okolo 3 % našich študentov. Iba 8 % absolventov doktorandského štúdia na Slovensku má zahraničné občianstvo, kým priemer OECD je 25 %. Len necelých 6 % zamestnancov VŠ je zo zahraničia, pričom na najlepších VŠ sveta sa tento podiel často pohybuje okolo polovice akademikov (na ETH Zürich až 73 %, na MIT 56 %, na Oxfordskej univerzite 48 %). V rámci európskych vedeckých grantových schém (Horizont 2020) sme na 24. mieste z 28 za všetkými krajinami V4.

Čo by mali slovenské VŠ zmeniť

Je viacero krokov, ktorými môžeme zvýšiť internacionalizáciu vysokých škôl. Jednak Slovensko musí mať stratégiu propagácie krajiny a našich akademických inštitúcií, do ktorej sa zapoja nielen VŠ, či SAV, ale aj naše zastupiteľské úrady v zahraničí. Rezort vnútra by mal zároveň zjednodušiť pobytové otázky. Dôležité tiež je, aby VŠ fungovali v režime priaznivom pre cudzincov, či už študentov, alebo zamestnancov. Tomuto pomôže preklad dokumentov, webov a navigačných nápisov v areáloch VŠ do angličtiny, ako aj profesionalizácia administratívy VŠ, ktorá pomôže riešiť tak otázky pracovné, či študijné na VŠ, administratívne a pobytové mimo školy, ako aj spoločenskú a kultúrnu integráciu akademikov zo zahraničia. U študentov zo zahraničia by ich spoločenské začlenenie mohli riešiť domáci študentskí tútori.

Ďalej potrebujeme viac aktívne realizovaných a nielen formálne existujúcich programov v anglickom jazyku, a zároveň spoločné vzdelávanie zahraničných a slovenských študentov. Na toto je nevyhnutných viac učiteľov pripravených viesť výučbu v angličtine. Môžeme ich získať cez rozvoj angličtiny u Slovákov a tiež zvýšením podielu zahraničných akademikov a doktorandov na našich VŠ. Toto môžeme dosiahnuť cez otvorenie výberových konaní voči záujemcom zo zahraničia publikovaním inzerátov na medzinárodných portáloch ako EURAXESS Jobs, či Nature. Zároveň, ak sa pozície profesorov a docentov otvoria akademikom zo zahraničia bez slovenských titulov profesorov a docentov.

Na vyššiu mobilitu do zahraničia treba vytvárať podmienky

Ďalším cieľom je zvýšiť počet študentov a akademikov, ktorí idú na mobilitu do zahraničia. Zamestnanci zahraničných oddelení by im mali pomáhať pri žiadostiach o mobility. Študenti by nemali mať problém s uznaním štúdia absolvovaného v zahraničí a učители by nemali mať dvojnásobok práce oproti tým, ktorí nikam nevycestovali. Ako Hall zdôrazňuje: *„Absolvovanie časti štúdia v zahraničí je kľúčové najmä u doktorandov – budúcich akademikov.“*

Kopírujme iné postkomunistické štáty a budeme úspešnejší v Horizontoch

„Pre vyššie zapojenie sa do európskych schém Horizont by sme mali robiť to, čo aj ostatné postkomunistické štáty.“ hovorí Hall. Po prvé by sme sa mali sústrediť na schémy šírenia excelentnosti ([SEWP](#)), ktoré sú určené pre vedecky menej výkonné

štáty EÚ. V rámci nich je jednoduchšie uspieť a zároveň aj skvalitniť vedeckú kapacitu v spolupráci s vedecky výkonnejšími krajinami. Po druhé štát by mal dofinancovať projekty, ktoré vyžadujú spolufinancovanie (napr. ERA Chairs, alebo Teaming), a tiež financovať projekty, kde žiadateľ splnil kritériá financovania, ale jeho projekt nebol financovaný vzhľadom na nedostatok zdrojov v Horizonte (napr. [MSCA IF](#), [ERC](#) granty). Financovanie týchto projektov je zmysluplné, lebo nám šetrí prostriedky na hodnotiaci proces (ide o vysoko kvalitné projekty), a zároveň povzbudí slovenských vedcov v zapájaní sa do európskych grantových schém. Toto je kľúčové, keďže slovenskí vedci sa dnes málo zapájajú do žiadania o granty. Napr. menšie Slovinsko v rokoch 2014 až 2016 podalo 557 projektov na 1 000 vedeckých pracovníkov a Slovensko len 134.

Pre zvýšenie účasti na medzinárodných projektoch je dôležité aj vybudovanie kvalitných projektových centier na VŠ, ktoré umožnia akademikom sústrediť sa len na obsahovú stránku projektov a odbremení ich od administratívy. Zároveň ich vysoko kvalifikovaní pracovníci by mali zvýšiť úspešnosť našich žiadateľov.

Vedenie VŠ môže byť motivované internacionalizovať svoju školu, ak sa miera internacionalizácie bude posudzovať v rámci akreditácie. Akademikov zase povzbudí, ak sa ich medzinárodné aktivity odrazia v ich finančnom ohodnotení a ak takéto aktivitu budú potrebné pre obsadenie funkcií profesorov a docentov.

Pomôžeme internacionalizácii a internacionalizácia pomôže nám

Na svete nie je kvalitná vysoká škola, ktorá by aktívne a systematicky neimplementovala do svojho chodu prvky internacionalizácie. Preto je dôležité, aby sa aj slovenské VŠ otvorili svetu v oblasti vzdelávania, vedeckej aj umeleckej činnosti. Tento cieľ sa však bude v najbližších mesiacoch naplňať ešte ťažšie než v minulosti, keďže vírus COVID19 uzavrel hranice, zasial medzi ľudí strach z cestovania, či silno zasiahol nízkonákladové letecké spoločnosti. Podľa prvých dát, až 40 % študentov, ktorí sa chystali na štúdium v zahraničí, zmenilo svoje plány. O to viac úsilia bude potrebné venovať téme internacionalizácie. *„Negatívne dopady pandémie, či už medicínske, ekonomické, alebo sociálne, totiž budeme schopní zvládnuť len s kvalitne vzdelanými ľuďmi a s dobrou vedou. Oboje prekvitá len v rámci medzinárodnej spolupráce.“* uzatvára Hall

Tento článok vychádza z odporúčaní ohľadom internacionalizácie vysokých škôl. Všetky odporúčania, ktoré sme predložili na verejnú diskusiu, môžete nájsť na našej webovej stránke: <https://todarozum.sk/zmena-skolstva/>.

Projekt je podporený z Európskeho sociálneho fondu prostredníctvom programu Efektívna verejná správa.

PROJEKT PODPORUJÚ

